

TEORIA UGRUNTOWANA – BADANIA I DYLEMATY METODOLOGICZNE

Sesja tematyczna 1 (22 maja, 16:00 – 17:30)

Moderatorka: Prof. Anna Cierpka

1. Ujawniać czy ukrywać: społeczno-kulturowa regulacja emocji w Bhutanie

Igor J. Pietkiewicz (Uniwersytet Ignatianum w Krakowie), Damian Przybycień (Uniwersytet Ignatianum w Krakowie), Lech Popiołek (Uniwersytet Ignatianum w Krakowie), Tshering Dolkar (RENEW, Bhutan)

Celem badania było zrozumienie społecznych i kulturowych czynników wpływających na rozpoznawanie, nazywanie i ujawnianie trudnych emocji przez mieszkańców Bhutanu, z uwzględnieniem różnic płciowych, pokoleniowych oraz kontekstu miejskiego i wiejskiego. Zastosowano konstrukcjonistyczną wersję teorii ugruntowanej. Przeprowadzono 23 częściowo ustrukturyzowane wywiady z osobami pracującymi w obszarze zdrowia psychicznego (lekarze i terapeuci) oraz 8 wywiadów z członkami społeczności lokalnych reprezentującymi różne zawody. Wśród uczestników było 12 mężczyzn i 11 kobiet w wieku od 22 do 47 lat. Transkrypcje analizowano w NVivo 15, stosując iteracyjne kodowanie i metodę stałych porównań. Regulacja emocjonalna wyłoniła się jako proces społecznie organizowany, osadzony w ideałach siły, opanowania i „zachowania twarzy”. Otwarte okazywanie bezradności, smutku lub lęku bywa interpretowane jako słabość, szukanie uwagi lub zagrożenie dla reputacji rodziny, co sprzyja ukrywaniu cierpienia, izolowaniu się oraz somatyzacji. Uczestnicy łączyli te wzorce z wczesną socjalizacją emocjonalną: rodzicielstwem ukierunkowanym na dyscyplinę i szybkie „korekty” (zniechęcanie do płaczu, minimalizowanie, zawstydzanie), przy ograniczonej uważności na stany wewnętrzne dziecka. Wskazywano również na ograniczoną granularność języka emocji w dialektach i Dzongkha oraz na to, że edukacja i trening zawodowy (często w języku angielskim) wprowadzają bardziej zróżnicowane kategorie emocjonalne. Widoczne były różnice: normy powściągliwości były

bardziej rygorystyczne na wsi i w środowiskach tradycyjnych, natomiast w miastach i w młodszych kohortach obserwowano większą świadomość i dostęp do języka psychologicznego, przy utrzymującym się lęku przed oceną. Normy wiązały się też z płcią: mężczyźni silniej obowiązywał zakaz okazywania smutku i lęku (czasem „maskowanych” złością). Religijne interpretacje cierpienia (karma, nietrwałość, rytuały) pełniły podwójną funkcję: wspierały radzenie sobie z trudnościami, a zarazem wzmacniały normy powściągliwości i kontroli ekspresji emocji. Wyniki wskazują, że polityka zdrowia publicznego w Bhutanie powinna zmniejszać społeczne ryzyko ujawniania cierpienia psychicznego poprzez edukację, ochronę poufności oraz współpracę z lokalnymi autorytetami w redukcji stygmatyzacji. Dla pracowników ochrony zdrowia kluczowe jest podejście kulturowo responsywne: rozpoznawanie somatycznych idiomów cierpienia, uwzględnianie norm relacyjnych oraz wzmacnianie bezpiecznej ekspresji emocji poprzez walidację. Badanie wnosi do literatury ujęcie regulacji emocji jako procesu społecznie organizowanego, współkształtowanego przez normy reputacyjne, moralne i religijne, oraz pokazuje współistnienie rosnącej świadomości psychologicznej z trwałymi normami powściągliwości.

2. Applying constructivist grounded theory to social media data: methodological challenges from a TikTok pilot study

Zuzanna Garncarek (Szkoła Doktorska Nauk Społecznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytut Psychologii UJ)

This presentation will discuss methodological challenges encountered in a pilot study employing constructivist grounded theory in the context of social media research in psychology. The study is a part of a doctoral project examining the process of seeking an ADHD diagnosis in adulthood, exploring its personal meanings as well as social contexts. The doctoral project aims to develop an empirically grounded theoretical model of how adults seek and obtain an ADHD diagnosis. Its research strategy combines constructivist grounded theory with elements of critical discursive psychology. The empirical material consists of interviews and data collected on TikTok – a social media platform where meanings and discourses surrounding adult ADHD are actively produced, circulated, and negotiated. The current presentation focuses on methodological challenges arising from the use of constructivist grounded theory in the analysis of social media content. Although social media platforms provide rich data on contemporary phenomena related to mental health, their multimodal character – combining

video, audio, text and platform-specific features – presents specific issues for qualitative analysis. Furthermore, the literature addressing the use of social media data in grounded theory projects remains limited. Drawing on experiences from the pilot study, the presentation will cover practical challenges related to research design, sampling strategy, data collection, and analytic procedures to be considered when working with social media material. Particular attention will be given to questions of how grounded theory procedures can be adapted to the analysis of multimodal data. The presentation aims to contribute to methodological discussions in qualitative psychology by reflecting on the possibilities of applying grounded theory to the study of contemporary digital environments.

3. Zglębianie światopoglądu polskich preppersów. Potencjał zastosowania teorii ugruntowanej i teorii średniego zasięgu w psychologii

Gabriela Bednarek (Kolegium MISH UW, Wydział Socjologii i Wydział Psychologii)

Tematem prezentacji jest światopogląd polskich preppersów, samych siebie określających jako „przygotowanych” (prepping nazywany jest przez nich, odpowiednio, przygotowaniem). Analizę przeprowadziłam na podstawie jakościowego badania opartego o wywiady indywidualne z mężczyznami przygotowującymi się na ciężkie czasy. Choć analiza w tym badaniu przeprowadzona była w oparciu o socjologiczny kontekst teoretyczny, światopogląd jest pojęciem z gruntu psychologicznym, lecz przez psychologię zaniedbywanym. Zastosowanie metody teorii ugruntowanej pozwoliło na zbudowanie teorii średniego zasięgu. Opisałam następujące komponenty światopoglądu – obraz świata, wartości oraz implikacje dla działania – pokazując ich związki z tożsamością jako przygotowanego. Dla interpretacji uzyskanych wyników posłużyłam się teorią nowoczesności refleksyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk indywidualizacji i tradycji refleksyjnej. Jak pokazało badanie, preppersi odnoszą się sceptycznie do instytucji nowoczesnych, wartość natomiast dostrzegają w instytucjach tradycyjnych. Prepping w ich narracji ma być sposobem na powrót do korzeni, tj. do przednowoczesnego sposobu doświadczania świata. Argumentuję, że dochodzenie do przygotowań jest procesem na wskroś refleksyjnym, w konsekwencji, prepping opisany może być jako tradycja refleksyjna (Mellor, 1993). Zakorzenie (embedding) zachodzi de facto w porządku instytucjonalnym właściwym drugiej nowoczesności, a nie okresowi przednowoczesnemu. Przygotowani łączą zatem w sobie w pozornie paradoksalny sposób wspólnotowość i indywidualizm, tradycję i nonkonformizm. Niniejsza prezentacja - przygotowana przez badaczkę socjolożkę i

jednocześnie psycholożkę - ma ambicję pokazać w środowisku psychologicznym wartość, jaką w konceptualne i refleksyjne rozumienie zjawisk może wnieść metoda teorii ugruntowanej.

4. Metodologiczne dylematy badacza jakościowego. Specyfika problemu badawczego a wybór adekwatnej metodologii na przykładzie badania rozwoju tożsamości zawodowej psychoterapeutów

Natalia Dudek (Szkola Doktorska Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, Wydział Psychologii)

Wiele spośród formułowanych na gruncie psychologii problemów badawczych może być eksplorowanych z wykorzystaniem odmiennych metodologii czy metod badawczych. Wybór ten nie jest wyłącznie techniczną decyzją. Ma on poważne konsekwencje dla procesu badawczego - implikuje bowiem charakter konstruowanej wiedzy a także określa ramy aktywności badacza. Celem proponowanego wystąpienia jest ukazanie dylematów, z jakimi może mierzyć się badacz jakościowy w procesie klaryfikowania celów badania oraz wyboru korespondującej z nimi metodologii. Na przykładzie projektu podejmującego problematykę rozwoju tożsamości zawodowej psychoterapeutów przedstawione zostaną wątpliwości, jakie mogą towarzyszyć wówczas badaczowi. Wskazane zostaną również praktyki pomocne w procesie podejmowania kluczowych dla analizy danych decyzji. Granice między poszczególnymi metodami i metodologiami jakościowymi bywają płynne. Wiele spośród formułowanych przez badaczy problemów lokuje się bowiem na pograniczach metodologii. Analiza przytoczonego przypadku pozwala na wysunięcie kilku wniosków dotyczących granic metodologii oraz wagi argumentacji podejmowanych decyzji badawczych. Przywołany przykład posłuży jako ilustracja wyzwania polegającego na precyzyjnym określeniu celu badania - klaryfikacji, jakiego rodzaju zjawisko i w jakim zakresie ma zostać poddane analizie. Ukazana zostanie także waga refleksji nad epistemologicznym osadzeniem badania oraz jego konsekwencjami dla charakteru uzyskiwanych wyników i definicji roli badacza w procesie badawczym. Podczas wystąpienia omówione zostaną praktyki wspierające metodologiczną refleksyjność badacza, takie jak interwizje i superwizje badawcze. Dyskusji zostanie poddana również rola rzetelnej argumentacji wyboru określonej metodologii - wykazania spójności między stawianymi przez badacza celami i założeniami epistemologicznymi a specyfiką obranej metodologii.

5. Qualitative study of everyday communicative encounters of laryngectomees

Konrad Zieliński (uw.edu.pl, uhura.pl); Adrianna Wojdat (uw.edu.pl, uhura.pl); Aleksander Kałuski (uw.edu.pl, uhura.pl)

Total laryngectomy is a surgical procedure involving the removal of the larynx due to laryngeal cancer. The people who went through it can no longer produce voiced speech, which causes distress in communicative situations — conversations, joking, or talking while eating demands effort. The current study investigated frequent and problematic situations which are important for this particular group of people. We conducted a qualitative study of 11 participants utilizing Grounded Theory. Our study was designed with three goals. Firstly, to define the notion of a distressful situation in communication from the perspective of laryngectomees. Secondly, to describe and group these situations into topics. Thirdly, to characterize strategies for better communication. Our methodology consisted of collecting information about communicative problems by asking the participants to complete an everyday online questionnaire allowing them to list all of their communicative encounters. These diaries were the basis of a series of three parallel semi-structured interviews allowing us to deepen the understanding of the provided situations. We first thought that we would end with a catalogue of typical situations for the whole group of participants. However, based on data gathered in the field, we rather identified the key factors that make a certain situation distressful: i) environmental inconveniences, e.g., noise, ii) psychological distress, e.g., lack of self-confidence, iii) interpersonal factors, e.g., talking with an unknown interlocutor, iv) problems with complying with social norms, e.g., speaking quietly in public places or inability to speak quietly when using electronic larynx. We will present such common distressful situations and characterize coping mechanisms. Furthermore, we will address the methodological critique of the Grounded Theory and elaborate on philosophical justification of our methodology. We will open the field to the discussion of the role of qualitative research always functioning in the context of dominant quantitative psychological research.